

Metsäkanalinnut elokuussa 2003

Pekka Helle ja Marcus Wikman

Riistantutkimuksen tiedote

*Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 6
00721 Helsinki*

*Puhelin 0205 7511
Telekopio 0205 751201
Kotisivut <http://www.rktl.fi>*

*Toimittaja Marcus Wikman
marcus.wikman@rktl.fi*

ISSN 1238-0288

RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS

Riistantutkimuksen tiedote 189:1-17. Helsinki 5.9.2003

Metsäkanalinnut elokuussa 2003

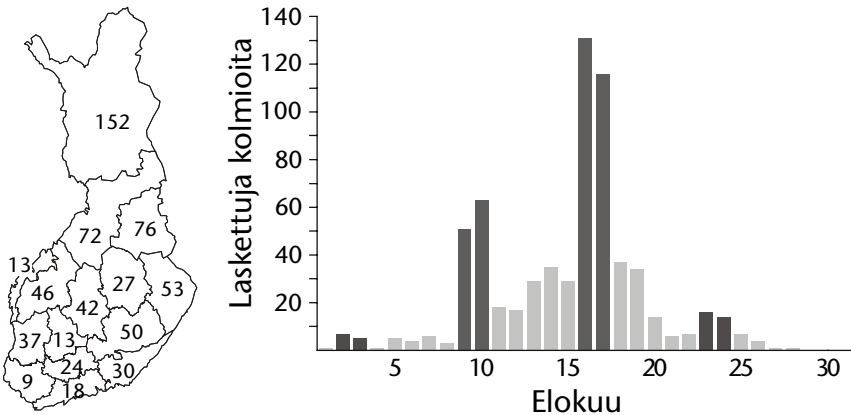
Pekka Helle ja Marcus Wikman

Suomen metsäkanalintukannat arvioitiin elokuussa perinteisesti riista-kolmiolaskennoin. Metson, teeren, pyyn ja riekon yhteistiheys kolmioalueilla oli noin 18 yksilöä metsämaan neliökilometrillä, mikä on noin 10 % alhaisempi tulos kuin vuosi sitten, mutta samansuuruinen kuin edeltäneen kymmenen vuoden keskiarvo. Koko maan metsotiheys ei muuttunut edellisvuodesta, mutta teeren, pyyn ja riekon tiheydet alenivat hieman. Metsotiheys koheni Itä-Suomessa ja paikoin keskisessä Suomessa. Muualla se oli ennallaan tai väheni; Pohjanmaalla kanta laski tuntuvasti (60 %). Teerikanta vahvistui hieman Itä- ja Pohjois-Suomessa, mutta muualla maassa kehityssuunta oli lievästi laskeva. Pyytiheydet kasvoivat edellisvuodesta Itä- ja Pohjois-Suomessa, mutta vähenivät Etelä- ja Länsi-Suomessa. Riekko väheni koko Pohjois-Suomessa. Itä-Suomessa (Kainuu ja Pohjois-Karjala) lintukannat vahvistuivat pääosin hyvän poikastuoton ansiosta. Vastaavasti selvimmin lajien kannat heikkenivät Länsi-Suomessa, missä jälkeläistuotto oli paikoin erittäin heikko. Lapin ja Oulun lintutiheydet olivat suurin piirtein edellisvuoden tasossa. Etelä- ja Keski-Suomessa kantojen kehityssuunta oli laskeva. Riistantutkimuksella oli 3.9. mennessä käytävissään 663 riistakolmion havainnot. Maastoaineiston keräämiseen osallistui lähes 4300 henkilöä, ja laskennoissa havaittiin yli 8300 metsäkanalintua. Kesän 2003 kolmiolaskenta oli osassa maata järjestyksessä kuudestoista ja koko maan kattavana viidestoista. Valtakunnallisia kanalintulaskentoja on tehty katkottomasti 40 vuotta.

Erikoistutkija Pekka Helle, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Oulun riistan- ja kalantutkimus, Tutkijantie 2 A, 90570 Oulu, puh. 0205 751410, suunnittelija Marcus Wikman, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, PL 6, 00721 Helsinki, puh. 0205 751272.

Riistakolmiolaskennat tehtiin elokuussa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja Metsästäjien keskusjärjestön järjestäminä. Elokuinen laskenta oli koko valtakunnan laajuisena viidestoista ja osassa Suomea kuudestoista. Kahdentoista kilometrin mittainen, tasasivuisen kolmion muotoinen laskentareitti on maastoon pysyvästi merkitty linja. Sen sijaintia ei muuteta, vaikka alueen metsiä käsiteltäisiin. Elokuisen laskennan tekee kolmihenkinen laskijoiden rintama, jonka keskimäinen henkilö etenee kolmiolinjaa pitkin ja laitalaskijat hänen sivuillaan 20 metrin etäisyydellä. Tätä kirjoitettaessa riistan tutkimuksella oli käytettävissään 663 riistakolmion laskentatulokset. Lopullinen aineisto tulee olemaan hieman tätä suurempi, mutta tulosten pääsuunnat eivät tule oleellisesti muuttumaan.

Laskettujen riistakolmioiden lukumäärä riistanhoitopiireittäin ilmenee kuvasta 1. Pääosa, noin 78 prosenttia laskennoista tehtiin suositelluinpana laskenta-aikana 10.–20. elokuuta. Eniten kierrettiin kolmioita viikonloppuna 16.–17.8., noin 37 prosenttia tähän mennessä riistan tutkimukseen palautuneista kolmioista. Laskettujen kolmioiden lukumäärä on selvästi pienempi kuin 1990-luvun alkupuoliskolla. Sama suuntaus on ollut nähtävissä jo useamman vuoden ajan.

Kuva 1. Laskettujen riistakolmioiden lukumäärä riistanhoitopiireittäin sekä laskentojen ajoittuminen elokuussa 2003. Viikonloput on esitetty tummennettuina.

Tiedotteessa esitetään jokaiselle metsäkanalintulajille kannantiheyskartta kolmioalueilla 50 x 50 yhtenäiskoordinaattiruuduittain ja kannankehitys riistakolmiolaskentojen historian aikana riistanhoitopiireittäin. Taulukoissa esitetään lisäksi riistanhoitopiireittäin kokonaistiheys, poikasten osuus, keskimääräinen poikuekoko ja muutos edellisestä vuodesta. Esimerkinomaisesti kuvataan lisäksi metson ja riekon kannankehitykset eri osissa maata kuluneen 40 vuoden aikana.

Riistakolmiolaskentojen tulokset on luettavissa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kotisivuilta osoitteessa www.rktl.fi ja myös osoitteessa www.riistaweb.riista.fi.

Metso ennallaan – Itä-Suomessa kannat kasvoivat

Metsotiheys säilyi edellisvuotisella tasolla koko maan keskiarvon valossa. Kanta vahvistui selvästi Itä-Suomessa, mutta edellisvuotista korkeampia tiheyksiä todettiin myös eri tahoilla Etelä- ja Keski-Suomea. Pohjanmaalla ja Järvi-Suomen alueella metsokanta heikentyi. Teeren yhteistiheys oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Kannanmuutoskuva oli paljon selvempi kuin metsolla: tiheydet kasvoivat hieman Itä- ja Pohjois-Suomessa ja laskivat muualla maassa. Samoin koko maan pyytiheys oli jonkin verran edellisvuotista alhaisempi. Muutos edellisvuodesta oli samanlainen kuin teerellä: kasvua idässä ja pohjoisessa sekä vähenemistä muualla. Riekko väheni lajeista eniten, noin 15 %. Vaihtelevansuuruista vähenemistä todettiin kaikkialla riekon esiintymisalueella.

Tämän vuoden riistakolmiolaskennan tuloksissa oli viime vuoden tapaan enemmän säännönmukaisuutta kuin moniin vuosiin. Alueelliset muutostrendit olivat samansuuntaisia laajahkoilla alueilla, ja eri lajien kannanmuutoskuvat olivat yhteneväiset. Itä- ja Pohjois-Suomessa lintutiheydet yleisesti kasvoivat, kun taas Etelä-Suomessa vähenevä suuntaus oli vallitseva.

Lapin lintukannat vankistuivat huomattavasti kesien 2001 ja 2002 erinomaisen lisääntymistuloksen seurauksena. Metsokanta on nyt

kääntynyt lievään laskuun. Teeri ja riekkokin ovat todennäköisesti runsaushuipussaan, sillä tuottavuuden tunnusluvut ovat jo viimevuotista alemmat. Pyy ei vaikuta noudattavan muiden lajien runsaudenvaihtelurytmiä, sillä Lapin pyytiheys on kasvanut jo viitenä vuonna peräkkäin.

Vuoden 2003 olosuhteet

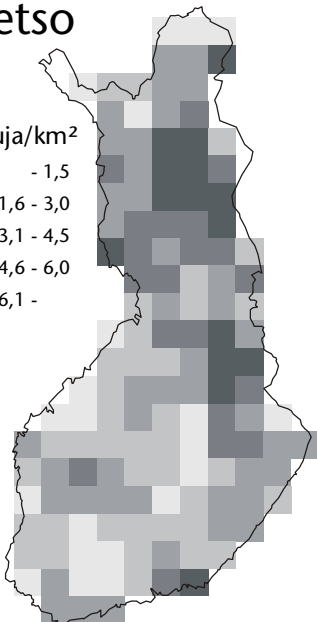
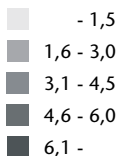
Metsäkanalintujen tiheys ja kannanrakenne tietynä vuonna tietyllä alueella johtuu suuresta määrästä eri tekijöitä sekä näiden yhteisvaikutuksista. Kannanvaihtelun mekanismit tunnetaan pääpiirteissään, mutta aika ajoin tapahtuu ”selittämättömiä” asioita. Lintukantaan vaikuttavat myös aikaisemmat vuodet. Kannan ikärakenne, jolla on merkitystä kokonaistuottavuuden kannalta, määräytyy paljolti aikaisempien vuosien tapahtumilla.

Vuoden 2003 sääolot olivat kanalintujen kannalta vähintään kohtuulliset. Toukokuu oli viileä, ja suuressa osassa maata satoi melkoisesti. Lapissa ja Kainuussa satoi kuun alussa lunta ja räntää. Kesäkuu oli myös keskimääräistä viileämpi, erityisesti maan itäosissa sekä Koillismaalla ja Lapissa. Aivan kesäkuun alussa oli hyvin kylmiä öitä Etelä-Suomea myöten. Yöpakkaset olivat ankarimmat Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa. Yökylmillä ei kuitenkaan ilmeisesti ollut vaikutusta kanalintujen pesimiseen, sillä parhaiten niiden lisääntyminen onnistui juuri Itä-Suomessa. Loppukuusta ilmat lämpenivät, ja heinäkuusta muodostui todella lämmin. Heinäkuun keskilämpötilat olivat yleisesti 3–4 astetta keskimääräistä korkeammat, ja monin paikoin lähenneltiin 1900-luvun alkupuolelta olevia lämpöennätyksiä.

Pienpetojen on usein esitetty vaikuttavan kanalintujen pesimisenestykseen. Petojen määrää tärkeämpää on kuitenkin se, mikä niiden määrä on suhteessa pienjyrsijöiden määrään. Myyräkantojen romahtaessa yleispedit, kuten kettu, siirtyvät enenevästi lintujen pesien ja poikasten saalistukseen (ns. vaihtoehtoissaalishypoteesi). Metsäntutkimuslaitoksen mukaan myyräkantojen vaihtelussa oli suurta kirjoa maan eri osien välillä

Metso

Lintuja/km²

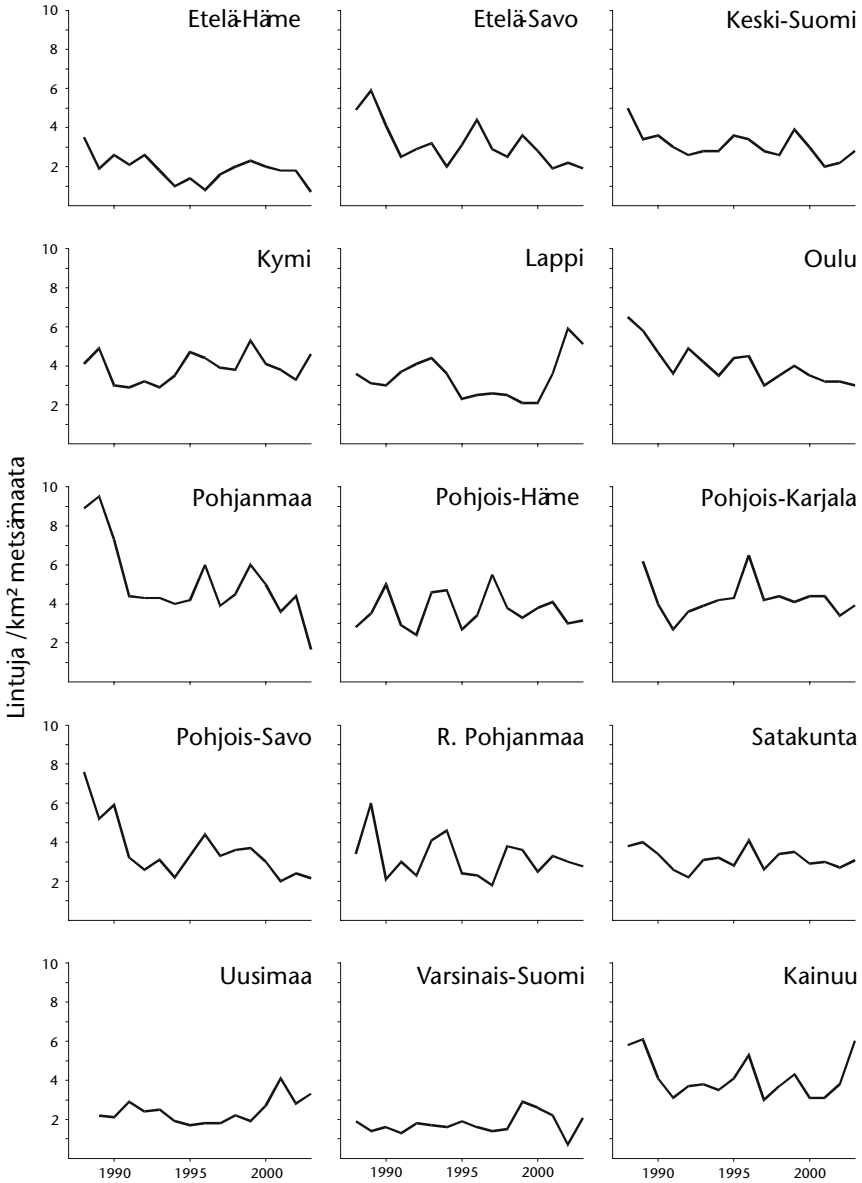

Kuva 2. Metson keskimääräinen tiheys (yksilöä/km² metsämaata) 50 x 50 km:n ruuduittain elokuussa 2003.

(www.metla.fi/tiedotteet/2003/2003-06-18-myyrat-kartta.htm). Länsi-Suomessa, erityisesti Etelä-Pohjanmaalla ja Satakunnassa, oli vielä viime talvena erittäin runsas myyräkanta, joka laajoilla alueilla romahti kevään aikana. Tämä on voinut vaikuttaa lintujen alhaiseen pesimismenestykseen Lounais- ja Länsi-Suomessa.

Metso

Korkeimman metsotiheyden ruudut löytyivät elokuun laskennassa Kainuusta ja Itä-Lapista (kuva 2). Alhaisen metsotiheyden ruudut sijoittuivat Etelä-Suomeen, varsinkin maan lounaiskulman sisämaahan, Pohjanmaan rannikolle ja keskiseen Suomeen. Korkeimmat riistanhoitopiiri-kohtaiset keskiarvot todettiin Lapissa ja Kainuussa sekä alhaisimmat lounaisen Suomen riistanhoitopiireissä ja Pohjanmaalla. Metsotiheys koheni Itä-Suomessa ja paikoin keskisessä Suomessa. Muualla se oli ennallaan tai pieneni; Pohjanmaalla kanta laski voimakkaasti. Kainuussa todettu kannankasvu (60%) ja vastaavasti Pohjanmaan jyrkkä

Kuva 3. Metson keskimääräinen tiheys (lintuja/km² metsämaata) riistanhoitopiireittäin vuosina 1988-2003.

Taulukko 1. Metson tiheys, kannan muutos edellisvuodesta, poikasosuus sekä poikuekoko riistanhoitopiireittäin elokuussa 2002. Kannan muutos on ilmaistu + ja - -merkein (\pm muutos $<10\%$, + ja - muutos $10-20\%$, ++ ja -- muutos $>20\%$).

<i>Riistanhoitopiiri</i>	<i>Tiheys yks./km²</i>	<i>Poikas- osuus (%)</i>	<i>Poiku- koko</i>
<i>Etelä-Häme</i>	0,7 --	–	–
<i>Etelä-Savo</i>	1,9 -	19	3,0
<i>Keski-Suomi</i>	2,8 ++	43	3,2
<i>Kymi</i>	4,6 ++	49	4,5
<i>Lappi</i>	5,1 -	41	3,4
<i>Oulu</i>	3,0 \pm	46	4,1
<i>Pohjanmaa</i>	1,7 --	10	5,0
<i>Pohjois-Häme</i>	3,2 \pm	32	3,0
<i>Pohjois-Karjala</i>	3,9 +	50	2,7
<i>Pohjois-Savo</i>	2,2 -	44	3,4
<i>Ruots. Pohjanmaa</i>	2,8 \pm	–	–
<i>Satakunta</i>	3,1 +	40	3,1
<i>Uusimaa</i>	3,3 +	58	3,7
<i>Varsinais-Suomi</i>	2,1 ++	17	2,0
<i>Kainuu</i>	6,0 ++	60	3,8
<i>Koko maa</i>	3,7 \pm	44	3,5

vähentyminen (60 %) olivat huomattavimmat muutokset edellisvuoden laskennasta (kuva 3).

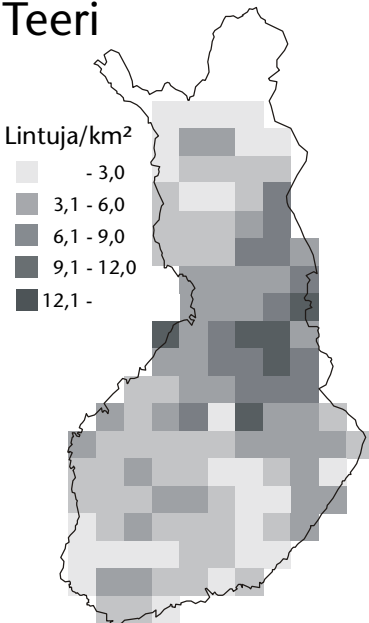
Metsokannan tuottavuutta kuvaavat tunnusluvut olivat keskiarvoisesti edellisvuoden tasolla. Samoin säilyvyyttä kuvaava tunnusluku (elokuussa havaittujen aikuisten lintujen osuus edellisen elokuun kaikista yksilöistä) oli keskimääräinen. Maan eri osissa oli kuitenkin huomattavaa vaihtelua. Kainuussa todettiin 15-vuotisen riistakolmiojakson toiseksi korkein kokonaistiheys sekä korkein poikasosuus, suurin poikueellisten naaraiden osuus ja paras säilyvyys (taulukko 1). Peilikuvana Kainuulle oli Pohjanmaa: kaikki tunnusluvut olivat riistakolmiojakson alhaisimmat. Koko maan metsotiheys oli edellisvuoden tasalla ja noin 10 prosenttia korkeampi kuin

edeltäneiden kymmenen vuoden aikana keskimäärin. Kokonaistiheys oli 15-vuotisen riistakolmioajan kuudenneksi korkein. Lisääntyminen oli keskimääräistä parempi, sillä poikasosuus oli kolmiojakson neljänneksi paras ja poikueellisten naaraiden osuus kaikista naaraista oli peräti jakson toiseksi korkein. Säilyvyys oli sitä vastoin kuudenneksi heikoin.

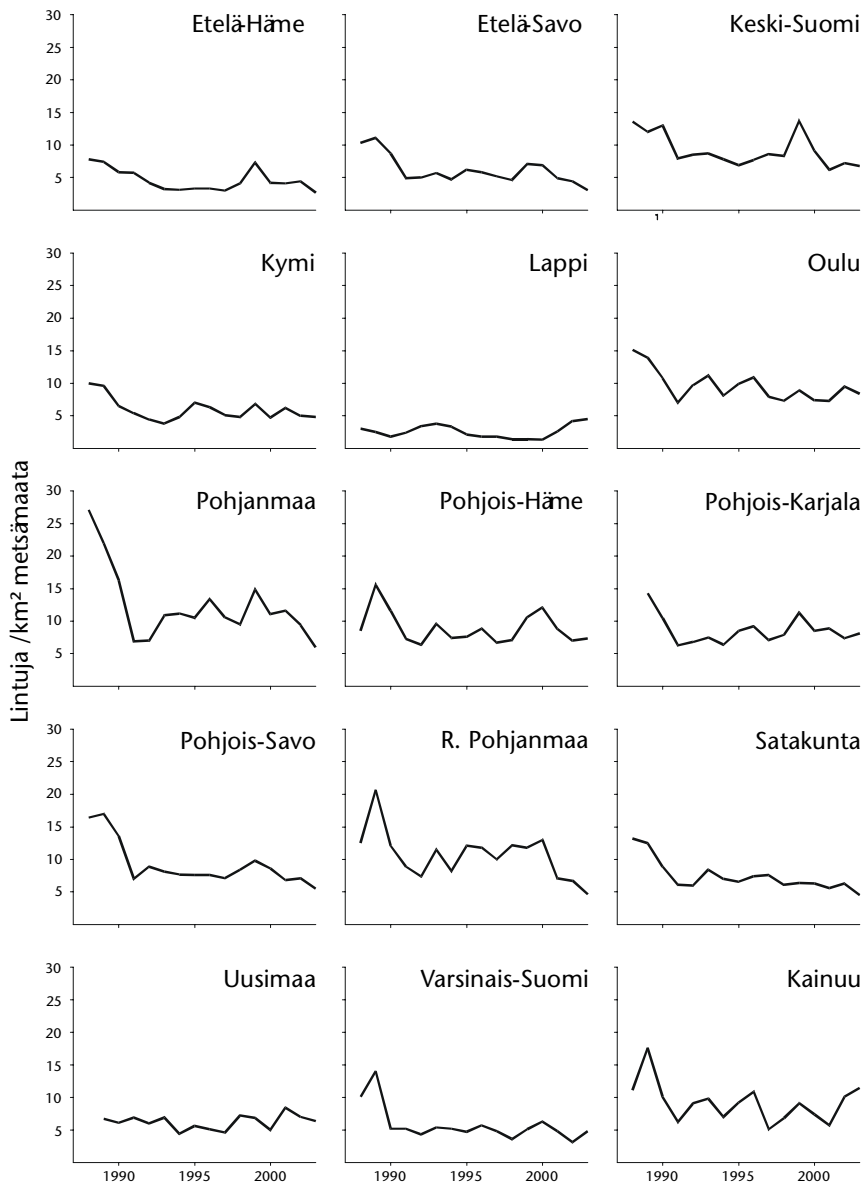
Teeri

Korkeimmat ruutukohtaiset teeritiheydet havaittiin Kainuussa ja – perin epätavallisesti – Kaakkois-Lapissa (kuva 4). Lajin tiheys on normaalista poiketen itäpainotteinen; tavallisesti teeren tiheyden painopiste on ollut Pohjanmaalla. Kolmioalueiden korkeimmat keskitiheydet, yli 8 yksilöä neliökilometrillä, todettiin Oulun, Kainuun ja Pohjois-Karjalan riistanhoitopiirien alueella. Alhaisimmat tiheydet havaittiin Etelä-Hämeessä ja Etelä-Savossa (kuva 5). Teerikanta runsastui Itä- ja Pohjois-Suomessa ja väheni muualla Suomessa. Riistanhoitopiirikohtaiset keskiarvot laskivat

Teeri

Kuva 4. Teeren keskimääräinen tiheys (yksilöä/km² metsämaata) 50 x 50 km:n ruuduittain elokuussa 2003.

Kuva 5. Teeren keskimääräinen tiheys (lintuja/km² metsämaata) riistanhoitopiireittäin vuosina 1988-2003.

Taulukko 2. Teeren tiheys, kannan muutos edellisvuodesta, poikasosuus sekä poikuekoko riistanhoitopiireittäin elokuussa 2003. Kannan muutos on ilmaistu + ja – -merkein (\pm muutos <10 %, + ja – muutos 10-20 %, ++ ja – – muutos >20 %).

<i>Riistanhoitopiiri</i>	<i>Tiheys yks./km²</i>	<i>Poikas- osuus (%)</i>	<i>Poikue- koko</i>
<i>Etelä-Häme</i>	2,7 --	7	3,0
<i>Etelä-Savo</i>	3,1 --	36	2,6
<i>Keski-Suomi</i>	6,7 \pm	49	4,1
<i>Kymi</i>	4,8 \pm	50	4,0
<i>Lappi</i>	4,5 \pm	48	4,2
<i>Oulu</i>	8,4 –	36	3,8
<i>Pohjanmaa</i>	6,0 --	44	3,6
<i>Pohjois-Häme</i>	7,3 \pm	26	2,4
<i>Pohjois-Karjala</i>	8,1 +	56	4,0
<i>Pohjois-Savo</i>	5,5 --	36	3,6
<i>Ruots. Pohjanmaa</i>	4,6 --	19	2,0
<i>Satakunta</i>	4,5 --	35	3,3
<i>Uusimaa</i>	6,4 –	40	3,6
<i>Varsinais-Suomi</i>	4,8 ++	7	2,0
<i>Kainuu</i>	11,4 +	59	4,4
<i>Koko maa</i>	6,3 \pm	46	3,9

etelässä ja lännessä 30 prosentin verran. Keskiarvojen kasvut Itä- ja Pohjois-Suomessa olivat 10–15 prosentin luokkaa.

Teeren lisääntymismenestyksessä kesällä 2003 oli huomattavaa alueellista Suomen teerikanta väheni edellisvuodesta lievästi. Lajin keskitiheys oli jonkin verran alhaisempi kuin edeltäneinä kymmenenä vuotena keskimäärin. Ainoa alue, missä teeri on riistakolmiojakson korkeimmassa tiheydessään, on Lappi. Vuosi 2003 on teeren tunnuslukujen osalta (kokonaistiheys, poikasosuus, poikasellisten naaraiden osuus kaikista naaraista, säilyvyys) tasavahvasti hieman keskiarvoja kehnempi.

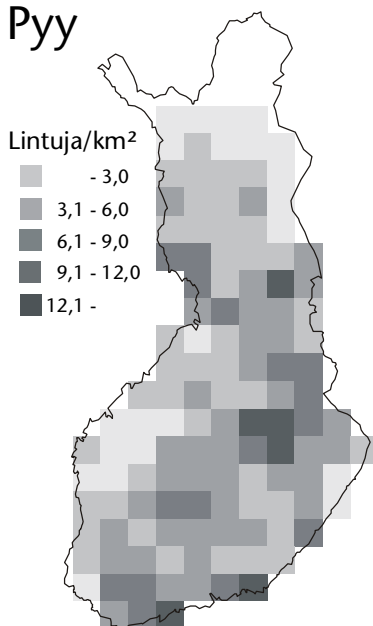
Pyy

Korkeimman pyytiheyden ruudut löytyivät Pohjois-Savosta ja sirotellusti eri tahoilta Suomea (kuva 6). Riistanhoitopiirikohtaisten keskiarvojen pyytiheys oli yli 10 yksilöä metsämaan neliökilometrillä Pohjois-Hämeessä ja Pohjois-Savossa. Alhaisin keskiarvo oli Pohjanmaalla, mikä on erittäin poikkeuksellista.

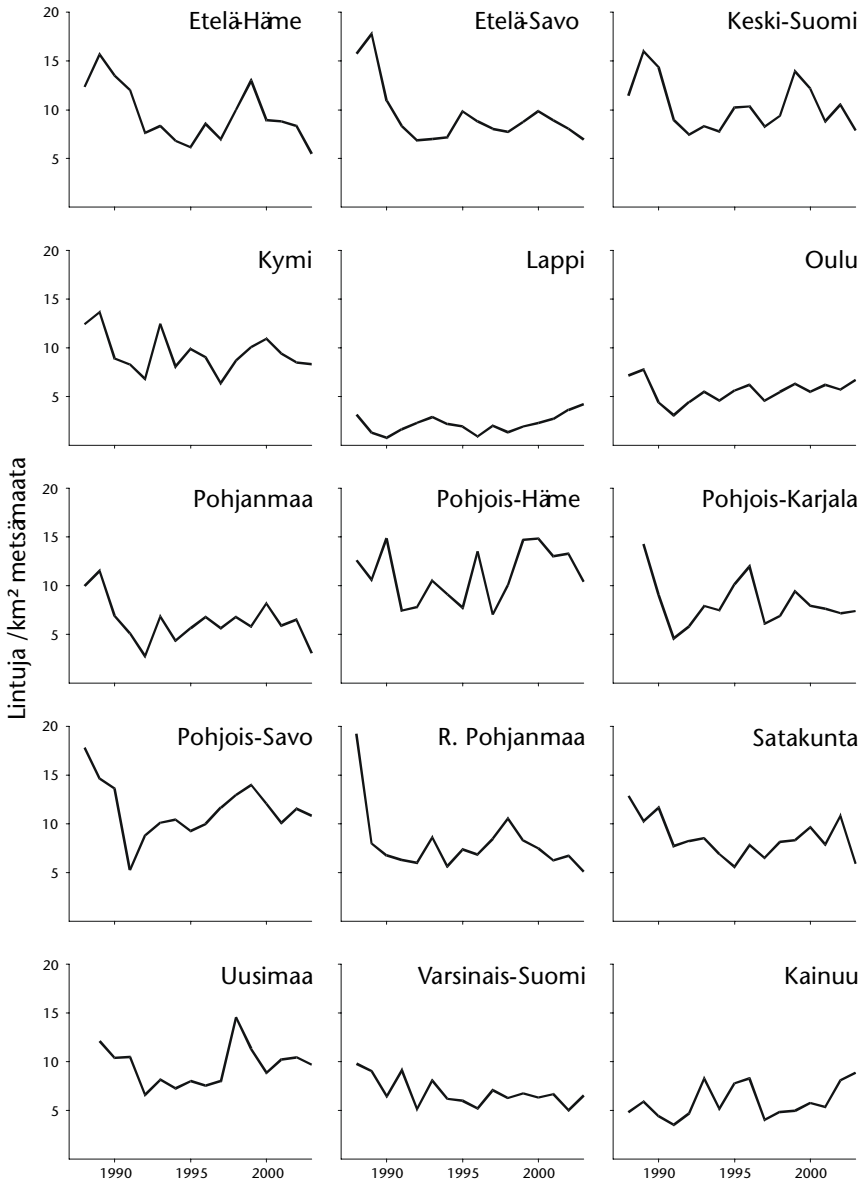
Pyyn alueellinen runsausmuutos edellisvuodesta oli hyvin samanlainen kuin teeren. Kanta kasvoi Itä- ja Pohjois-Suomessa ja väheni muualla Suomessa. Varsinais-Suomen riistanhoitopiirissä pyytiheys vaikuttaa kasvaneen myös, mutta laskettujen kolmioiden määrä on täällä alhainen ja sattuman osuus tuloksiin huomattava (kuva 7).

Pyynkin lisääntymistuloksessa oli vaihtelua maan eri osien välillä. Johdonmukaisesti niillä alueilla, missä kanta koheni edellisvuodesta, poikasosuus oli keskimääräinen tai hieman parempi. Aivan kuten

Pyy

Kuva 6. Pyyn keskimääräinen tiheys (yksilöä/km² metsämaata) 50 x 50 km:n ruuduittain elokuussa 2003.

Kuva 7. Pyynti keskimääräinen tiheys (lintuja/km² metsämaata) riistanhoitopiireittäin vuosina 1988-2003.

Taulukko 3 Pyyn tiheys, kannan muutos edellisvuodesta, poikasosuus sekä poikuekoko riistanhoitopiireittäin elokuussa 2003. Kannan muutos on ilmaistu + ja - -merkein (\pm muutos $<10\%$, + ja - muutos $10-20\%$, ++ ja -- muutos $>20\%$).

<i>Riistanhoitopiiri</i>	<i>Tiheys yks./km²</i>	<i>Poikas- osuus (%)</i>	<i>Poikue- koko</i>
<i>Etelä-Häme</i>	5,5 --	26	3,7
<i>Etelä-Savo</i>	6,9 -	33	3,4
<i>Keski-Suomi</i>	7,9 --	40	3,8
<i>Kymi</i>	8,3 \pm	40	6,1
<i>Lappi</i>	4,2 +	51	4,2
<i>Oulu</i>	6,7 +	50	4,0
<i>Pohjanmaa</i>	3,1 --	35	4,3
<i>Pohjois-Häme</i>	10,9 -	41	3,3
<i>Pohjois-Karjala</i>	7,4 \pm	44	4,1
<i>Pohjois-Savo</i>	10,8 \pm	36	3,9
<i>Ruots. Pohjanmaa</i>	5,1 --	35	5,3
<i>Satakunta</i>	5,9 --	38	3,8
<i>Uusimaa</i>	9,7 \pm	41	3,0
<i>Varsinais-Suomi</i>	6,5 ++	32	2,4
<i>Kainuu</i>	8,9 +	56	4,5
<i>Koko maa</i>	6,5 -	44	4,0

teerelläkin, pyyn poikasosuus oli hyvin alhainen Lounais- ja Länsi-Suomessa (taulukko 3).

Valtakunnallisella tasolla pyytiheys laski kymmenisen prosenttia. Vuoden 2003 keskimääräinen tiheys on suunnilleen sama kuin edellisinä kymmenenä vuotena keskimäärin. Kaikki pyyn kannanrakenteen tunnusluvut (lisääntyvyys, säilyvyys) olivat keskimääräisiä. Lapissa pyytiheys oli riistakolmiojakson korkein, ja siellä se on runsastunut viitenä perättäisenä vuonna.

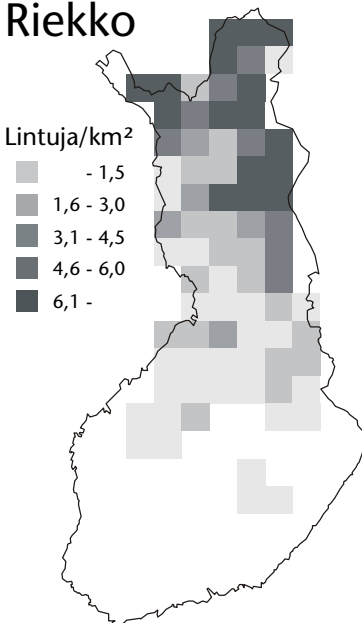
Riekkö

Riekkö korkeimman tiheyden ruudut elokuussa 2003 olivat Itä- ja Pohjois-Lapissa (kuva 8). Riekkö väheni koko Pohjois-Suomessa ja samoin etelämpänäkin, alueilla missä se on hyvin vähälukuinen (kuva 9). Vaikka riekkö keskiarvo pieneni hieman Lapissa, vaikuttaa siltä, että väheneminen on koskenut enemmän eteläistä kuin pohjoista Lappia. Riekkö pesimistulos poikasuudella arvioituna oli keskimääräinen tai hieman heikompi (taulukko 4). Koko maan riekkötiheys laski 15 prosenttia, ja nyt havaittu keskiarvo oli kolmiojakson keskiarvon tuntumassa.

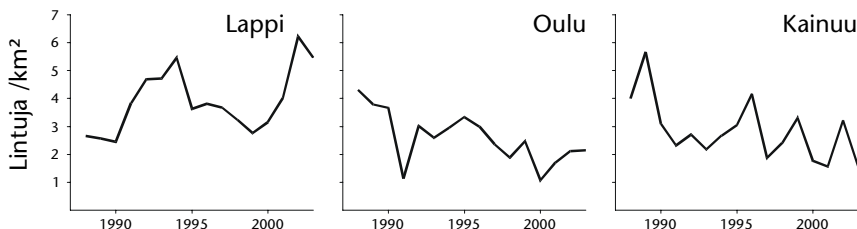
40 vuotta kanalintujen laskentaa

Tämänvuotisessa elokuun laskennassa täyttyi 40-vuotinen sarja yhtämittaisia kanalintulaskentoja. Kannanmuutoksien tarkastelussa on hyödyllistä hahmottaa laajempiakin aluekokonaisuuksia kuin tavanomaista riistanhoitopiiritasoa. Kuvassa 10 esitetään metso- ja riekkökannan kehitys

Riekkö

Kuva 8. Riekkö keskimääräinen tiheys (yksilöä/km² metsämaata) 50 x 50 km:n ruuduittain elokuussa 2003.

Kuva 9. Riekon keskimääräinen tiheys (lintuja/km² metsämaata) Lapin, Oulun ja Kainuun riistanhoitopiireissä vuosina 1988-2003.

Taulukko 4. Riekon tiheys, kannan muutos edellisvuodesta, poikasosuus sekä poikuekoko Lapin, Oulun ja Kainuun riistanhoitopiireissä elokuussa 2003. Kannan muutos on ilmaistu + ja -merkein (\pm muutos <10 %, + ja - muutos 10-20 %, ++ ja -- muutos >20 %).

Riistanhoitopiiri	Tiheys yks./km ²	Poikas- osuus (%)	Poikue- koko
Lappi	5,5 -	55	5,0
Oulu	2,2 \pm	61	6,0
Kainuu	1,6 --	68	4,8
Koko maa	1,8 -	57	5,1

Suomessa 40 viime vuoden aikana neljällä eri vyöhykkeellä Suomessa. Vyöhykkeet A, B ja C vastaavat karkeasti etelä-, keski- ja pohjoisboreaalista metsäkasvillisuusvyöhykettä, joten alueiden sisällä voisi odottaa olevan ainakin jonkinasteista yhtenevyyttä luonnonilmioissa.

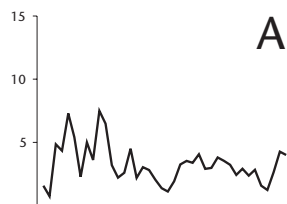
Laskennat, ns. poikuearvioinnit, tehtiin elokuisina linjalaskentoina vuosina 1964–88. Laskentaohjeiden mukaan linjat saatettiin vetää halutunmuotoisina parhaille lintumaille eli esimerkiksi kangasmaiden ja soiden reunoja myötäilevinä. Vuonna 1988–89 siirryttiin seurannassa nykyiseen riistakolmiolaskentaan. Laskennan käytännön suoritus on säilynyt samana halki vuosikymmenten. Koska vanhan ja uuden menetelmän ero lintujen kokonaistiheydessä ei ole mainittava, vuosien 1964–88 ja 1989–2003 aineistot on suoraviivaisesti yhdistetty.

Metson väheneminen 40 vuoden aikana on ollut selvää pääosassa Suomea; kaikkein jyrkintä on pudotus ollut keskisessä Suomessa, vyöhykkeellä C. Sitä vastoin Itä- ja Pohjois-Lapissa metsotiheys ei vaikuta juuri muuttuneen. Riekkonkin alueellinen muutoskuva on havainnollinen. Riekkotiheys on ollut erittäin alhainen koko tarkastelujakson ajan eteläisimmässä Suomessa (D). Vyöhykkeellä C kanta on taantunut erittäin jyrkästi ja vyöhykkeellä B lievästi. Itä- ja Pohjois-Lapin alueella (A) riekkotiheys ei sitä vastoin ole muuttunut. Vuosien väliset erot ovat pohjoisessa toki tuntuvia, mutta esimerkiksi elokuun 2002 tiheys vaikuttaa olleen aivan 1960- ja 1970-lukujen parhaiden vuosien veroinen.

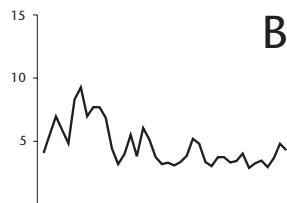
Metsätys syksyllä 2003

Kanalintuihin kohdistuva metsästyspaine tulee suhteuttaa lajin tiheyteen ja siihen, missä vaiheessa kannanvaihteluaaltoa ollaan. Koska laajoilla alueilla ei ole ollut selvää syklistä kannanvaihtelua, riistantutkimuksella ei ole edellytyksiä täsmällisten metsästyssuosituksen antamiseen. Tänäkin vuonna on siten tyytyminen karkeampiin yleissuosituksiin. Itä- ja Pohjois-Suomessa 5–10 prosentin metsästyspaine on enimmäissuositus; Lapin metsokannan kääntyminen laskurinteeseen tulee kuitenkin muistaa, ja sille on turvallisempaa soveltaa viiden prosentin enimmäisverotusta. Etelä- ja Länsi-Suomessa, alueilla missä kannat laskivat edellisvuodesta voimakkaasti, tulee metsästä erittäin harkitusti ja jopa pidättäytyä metsästyksestä kokonaan.

Metso

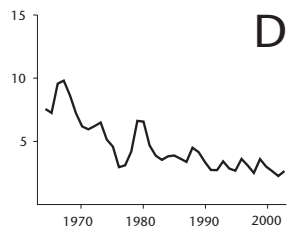
A

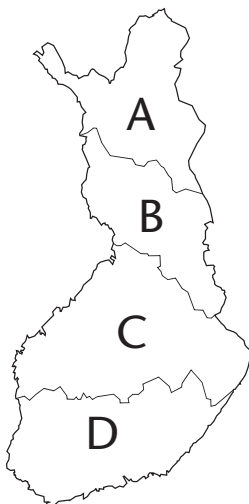
B

C

D

Riekko

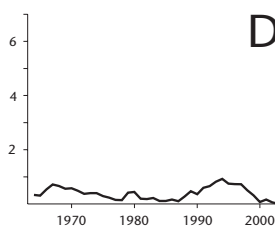
A

B

C

D

Kuva 10. Metson ja riekon kannanvaihtelut neljällä vyöhykkeellä Suomessa vuosina 1964-2003.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
PL 6
00721 Helsinki